

Vjekovima mlad.

KOTOR

Putovanje znači mnogo više od odlaska na drugu lokaciju samo da biste bili daleko od svakodnevice i problematike koju ona donosi; ono je ostvarenje želje da budete dio neke od onih scena o kojima maštate onda kada vam rutina postane naporna i neinspirativna. Nailazeći na prepreke koje je moderno doba donijelo vjerovatno makar ponekad razmišljate o životu kakav je bio prije mnoga vjekova, kada ne samo da nismo robovali tehnologiji, korporativnom stilu, medijskim objavama i saobraćajnim gužvama, već smo i vrednavali istinske vrline. Izazovi i dostignuća tog vremena, kako za pojedinca, tako i za čitava društva, ostali su ovjekovjećeni u spomenicima kulture starih srednjevjekovnih gradova čija zdanja, ulice i trgovi još čuvaju tajne i pričaju priče davnina. Poželite li da osjetite duh vremena u kojem plemenitost nije imala cijenu, u kojem su se vještine starih majstora uvažavale, a zanatsko učenje prenosilo s generacije na generaciju, kada se od hrabrosti živjelo, a za ljubav umiralo, onda je Kotor pravo mjesto za vas. Ovaj mali mediteranski grad na svakom koraku čuva uspomene na događaje i ljudе, ratnike i umjetnike; stvaraoce, ali i razaranja; pripadnost teritorijama velikih sila, ali i dostojanstvenu jedinstvenost neosvojivosti njegove suštine. Kada posjetite znаменитости Kotora učiniće vam se da ste se vratili nekoliko vjekova unazad, a priče koje ćete čuti inspiriraće vas da razmišljate o hrabrosti, otmenosti, dostojanstvu, ljubavi, umetnosti, pobožnosti, viteštvu, plemenitosti i svim izazovima koji su postojali za čovjeka tog vremena. Kada vidite kako su živjeli, od čega su zaradivali, kako su se školovali, protiv čega su se borili i čime su se branili ljudi prije mnoga vjekova shvatićete koliko toga je nekad davno urađeno da bismo danas imali život kakav poznajemo. Kotor pruža osjećaj putovanja kroz vrijeme i doživljaj prošlosti na moderan način, među zidinama grada koji je vjekovima mlad.

LOKACIJA

Kotor je grad u Crnoj Gori, smješten na obali Jadranskog mora. Površina Crne Gore od 13.812 kilometra kvadratna smještena je između 41. i 44. stepena sjeverne geografske širine i 18. i 21. stepena istične geografske dužine. Kotor se nalazi u jugoistočnom dijelu Bokokotorskog zaliva, u podnožju planine Lovćen. Opština Kotor obuhvata oblast čija ukupna površina iznosi 355 kvadratnih kilometara. Grad se nalazi na koordinatama $42^{\circ}25'59.99''$ sjeverne geografske širine i $18^{\circ}37'59.99''$ istočne geografske dužine. Glavna saobraćajnica koja prolazi kroz Kotor je Jadranska magistrala, što ga čini povezanim sa okolnim mjestima. U gradu se nalazi međunarodna putnička luka, koja je od kulturno-istorijskog centra odvojena samo magistralom, a od međunarodnog aerodroma Tivat staro gradsko jezgro Kotora udaljeno je 7.7 kilometara.

GEOGRAFIJA

Centralni dio ovog primorskog grada nalazi se u podnožju planine Lovćen, čija se najviša tačka nalazi na nadmorskoj visini od 1.749 metara, a na ovoj planini je i jedan od najljepših nacionalnih parkova na ovom području. Predio obiluje kontrastima planinskih vrhova i obalnog područja, koje se najbolje uočavaju sa pješačkih staza kojima je grad okružen. Istočno i sjeveroistočno od gradskog jezgra nalaze se stjenoviti odsjeci krečnjačkih stijena ispresjecanih pukotinama. Ovaj predio mjestimično je prekriven rastinjem između brojnih pećina i potkapina, imajući oštar pad sa visine od 900 metara do morske obale. Masivni krečnjački blokovi sa veoma malom količinom vegetacije presječeni su neprohodnom dolinom rijeke Škurde, čija maksimalna izdašnost posljednjih decenija ne prelazi 40 kubnih metara u sekundi. Škurda je rijeka ponornica koja izvire na Lovćenu, usjeca riječno korito slapovima i vodopadima, a uliva se u Kotorski zaliv. Zelena boja vode, vodopadi, vertikalne litice, kao i raznovrsnost flore i faune upotpunjaju estetski doživljaj i čine kontrast urbanoj cjelini u neposrednoj blizini, račvajući se na ušću. Sa druge strane Starog grada je Gurdić, koji se smatra rijekom bez korita, jer tokom kišnih dana ona doslovno ključa iz pećinskog grotla i morsku vodu, koja tu zalaže kao u zaliv. Tokom sušnih dana rijeka Gurdić nestaje i njeno korito ispunjava slana voda.

BOKOKOTORSKI ZALIV

KOTORSKI ZALIV

Kotor je okružen malim turističkim mjestima koja čuvaju kulturno blago, imaju mnogo istorije i lijepih predjela na kojima se spajaju netaknuta priroda i ono što je čovjek vjekovima gradio. Skriveni od gradske buke možete se odmarati na njihovim plažicama, ispijati kafu na sunčanoj obali ili uživati u lokalnim specijalitetima uz morskiju obalu. Do ovih mesta se može doći i plovidbom po zalivu, drumskim saobraćajem, biciklom ili šetnjom, u zavisnosti od daljine i vremena koje vam je na raspolaganju. Magično mjesto nesvakidašnje ljepote je Stoliv, dvojno naselje na strani zaliva suprotnoj gradskom jezgru. Gornji Stoliv nalazi se u kestenovoj šumi na nadmorskoj visini od 240 metara, dok se u Donjem Stolivu, uz obalu, nalaze građevine sagrađene između 17. i 18. vijeka, sa Crkrom Sv. Ilike, kao centralnim zdanjem i Crkvom Sv. Marije. Donji Stoliv od 1721. godine ima status pomorskog naselja. Na istočnoj strani brda Vrmac nalazi se još jedan pomorski gradić - Prčanj, koji je današnji izgled počeo da dobija u 16. vijeku, iako ima mnogo starije spomenike kulture, poput Crkve Sv. Tome iz 9. vijeka i Crkve Sv. Ivana iz 1221. godine. Najznačajnije zdanje je parohijska crkva u renesansno-baroknom stilu, posvećena rođenju Bogorodice čiji gradnja je počela 1789. godine, kada je došlo do najvećeg procvata ovog grada zahvaljujući razvoju pomorstva. Posebno interesantno zdanje je palata „Tre sorelle“ koja čuva legendu o trima sestrama koje su bile zaljubljene u jednog mornara čiji

povratak su čekale do kraja života. Kada je riječ o pomorstvu, najznačajnija istorijska ličnost je kapetan Ivo Visin (1806-1868), koji je prvi sa ovih prostora oplovio svijet i to brodom "Splendido". U neposrednoj blizini nalazi se nekadašnje ribarsko naselje, danas područje koje odvaja urbanu cjelinu Kotora od nekadašnjih pomorskih mesta. Za razliku od naselja u okolini, gdje je pomorstvo bilo glavna okupacija, mještani Mula dominantno su se bavili ribolovom, zbog čega i nije bilo značajne akumulacije kapitala koja bi omogućila gradnju impozantnih zdanja kakva se mogu naći u okruženju. Najveće naselje u blizini Kotora je Dobrota, sa obalskim pojasmom dugim sedam kilometara. U spisima kotorskog arhiva prvi put je pomenuto 1260. godine pod imenom Dabratum. Pomorska tradicija ovog naselja datira s kraja 17. vijeka, da bi 1717. godine i zvanično dobilo status pomorskog naselja, sa najvećim brojem brodova u Boki kotorskoj. Jedno od najstarijih sačuvanih zdanja je Crkva Sv. Ilike iz 12. vijeka, Crkva Sv. Matije sa baroknim mermernim olтарima, koju od obale odvaja veliki kameni bedem, kao i Crkva Sv. Eustahija iz 1773. godine sa velikim zvonikom iz 19. vijeka, čija unutrašnjost je rađena u baroknom stilu, u kojoj su sačuvane zbirke velikih slikarskih majstora. Posebno važna je kolekcija od 52 komada čuvene dobrotske čipke iz 17. i 18. vijeka.

ISTORIJSKE ZNAMENITOSTI

Bogata istorija Kotora nalazi utemeljenje u bogatoj kulturi ovog grada, oblikovana epohama i vladarima koji su se tokom davnih vjekova mijenjali. Za grad za koji se često kaže da je vjekovima mlad zna se da je star više od dva milenijuma, a najveći procvat doživio je u srednjem vijeku, kada je ekonomski jačao kao pomorski i trgovачki centar. Najstarije poznato naselje datira još iz antičkog perioda. Od tada potiče i naziv „Dekatera”, nastao od starogrčke riječi „katareo” što znači bogat izvor tople vode, zbog kojeg su stari Rimljani osnovali grad kao cruvium. Gradsko jezgro ima oblik nepravilnog trougla zahvaljujući gradskim bedemima, koji se dalje nastavljaju ka brdu Sv. Ivan i dolaze do njegovog vrha. Bedemi su građeni i dograđivani od 9. do 19. vijeka, tako da su tokom cijelog milenijuma mijenjali izgled. Neki od pisanih izvora sadrže naziv „Gornji grad”, koji se odnosi na najstariji dio naselja na vrhu brda Sv. Ivan, kao i „Donji grad”, odnosno današnje područje Kotora. U unutrašnjosti bedema i bastiona nalaze se brojne građevine, među kojima su najinteresantnije palate od kojih svaka ima posebnu priču. Po dolasku u Kotor čeka vas priča o palati Beskuća i njenom vlasniku koji je želio da promijeni prezime kupovinom 100 kuća. Interesantna priča nastavlja se o palati Bizanti sa otvorenim unutrašnjim dvorištem u sredini, današnjoj lokalnoj skupštini, čiji

se najstariji građevinski tragovi odnose na romaničku epohu, dok se arhivski izvori odnose na dokumente iz 14. vijeka. Na susjednom trgu vidjećete palatu Pima, najljepšu od svih, s prostranim kamenim balkonima koji pripadaju porodici koja se pominje u Arhivu u 14. vijeku, dok je do 18. vijeka u njoj živio njen posljednji član. Palata je izgrađena u gotičkom stilu, a rekonstrukcije tokom vjekova davale su joj renesansne detalje i današnji barokni izgled. Šetnja Kotorom vodi vas do palata Drago, Vrakjen, Grgurina, Buća, Bego i Lombardić, a vodići će vam ispričati šta su još osim ovih zdanja slavne kotorske porodice ostavile u nasljeđe.

GRADSKA VRATA

Starom gradu se može pristupiti kroz troja vrata. Glavna su vrata sa morske strane koja preko gradskog šetališta odvode do luke i rive, a imaju bogatu arhitektonsku dekoraciju u renesansno-baroknom stilu, sa širokim arhitravom, i sagrađena su 1555. godine. Prilaz ovom gradskom ulazu nekada je bio moguć samo brodom, jer nije bilo puta pored obale sa druge strane bedema. Izgled ovih vrata mijenjan je više puta, pa su se nekad na njima nalazili mitološki grifoni, venecijanski krilati lav i druga ornamentika koja je više puta uklanjana iz političkih pobuda od 1897. pa sve do završetka Drugog svjetskog rata. Sjeverna vrata na dijelu bedema građenog od sitnijeg kamena izrađena su u renesansnom stilu, a predstavljaju simbol pobjede Kotora nad flotom turskog admirala

Hajrudina Barbarose iz 1539. godine. Ova vrata su znatno manja od onih na ulazu u grad sa morske strane, a umjesto ravnog arhitrava imaju renesansni timpanon sa reljefnom dekoracijom. U unutrašnjosti svoda ovog ulaza nalazila se niša sa prostorom za čuvare koji su podizali i spuštali prilaz kamenom mostu na tri luka kojim se odatle prelazila rijeka Škurda. Zapadna vrata ili vrata od Gurdića nekada su bila najznačajnija jer su pružala prolaz prema Budvi i Cetinju. Ulaz kod ovih vrata sadrži visoki zid sa dva masivna četrvrtasta stuba, kao i sa završecima tipičnim za mletačku utvrđenja građena u 13. vijeku. Ova vrata bila su utvrđena sa tri reda kapija, a imala su i pokretni most čijim podizanjem su se odvajala od tog dijela kopna.

GRADSKE ZIDINE

Remek-djelo fortifikacione arhitekture, gradske zidine, štitile su vjekovima Kotor od osvajača. Grad je, zbog pozicije koja je bila strateški važna za sve one vojne sile čiji su vladari imali pretenzije na teritorije smještene na istočnoj obali Jadranskog mora, imao konstantnu potrebu da bude zaštićen. Gradnja i dograđivanje bedema trajala je od 9. do 19. vijeka. Lokacije oko bedema čine da se posjetioci osjećaju kao da su se vratili u

neko davno vrijeme velikih osvajanja novih teritorija u kojima grandiozna utvrđenja čuvaju grad. Bedemi su tipičan primjer srednjevjekovnog utvrđenja koje okružuje starogradsko jezgro do vrha brda, a u njihovom sastavu je i kameno stepenište do bastiona Sv. Roko i crkve Gospa od zdravlja. Glavni dio zidova kojima je okružen grad sagrađen je u 13. i 14. vijeku, kada Kotor je bio pod vlašću Mletačke republike. Najveći period tokom kojeg se vladavina Mletačke republike zadržala u Kotoru i Boki kotorskoj obuhvatilo je vrijeme kada se odvijala borba protiv Otomanskog carstva, čija teritorija se nalazila nedaleko od Kotora, ali je za njih grad bio neosvojiv.

CRKVE I KATEDRALE

Katedrala Svetog Tripuna na istoimenom gradskom trgu očuvana je da svjedoči brojnim promjenama koje su se dešavale od 1124. kada je počela njena gradnja, završena 1166. godine, do danas. Prvobitno zdanje na ovom mjestu podignuto je 809. godine, kada je Kotoranin Andrea Saracenis od mletačkih trgovaca otkupio relikvije svetog Tripuna, sveca zaštitnika grada. Ova trobrodna bazilika je simbol grada, ali i svjedok epoha koje su se mijenjale, kao i graditeljskih stilova koji su utkani u njen izgled svakog puta kada je bilo potrebe da se saniraju oštećenja. Centralni brod katedrale dvostruko je širi od bočnih, a ovi dijelovi razdvojeni su stubovima koji su naizmjenično postavljeni, imajući korintske kapitele. Dva simetrična zvonika nalaze se na zapadnoj strani. Izgled koji imaju danas datira iz 17. vijeka, kada je katedrala obnovljena nakon zemljotresa 1667. godine. Unutar katedrale nalaze se brojne dragocjenosti, a najznačajnije od njih čuvaju se u riznicama. Među njima su ciborijum iz 14. vijeka, obojena skulptura Vinka Fererskog, kamena Pieta nordijskog porijekla, reljef Bogorodice sa Hristom, četiri kamena olatara iz 18. vijeka, srebrnopozlaćena pala s reljefima svetaca, koja je remekdjelo kotorskog srednjvjekovnog zlatara. Uprkos oštećenjima koje je katedrala pretrpila tokom četiri snažna zemljotresa u svojoj dugoj istoriji, na dijelu zidova nalaze se ostaci fresko slika koje je izradila škola

slikara „Pictores graeci”, koja je bila poznata na cijelom Mediteranu, a čije stvaralaštvo se veže za 13. i 14. vijek. Među rijetkim sačuvanim freskama je i jedna strana ciborijuma iz prvobitne crkve iz 9. vijeka, sa preromaničkim pleterom i lavovima. Među najstarijim sakralnim zdanjima je Crkva Sv. Luke koja je podignuta 1195. godine. Do polovine 17. vijeka ova crkva skromnih dimenzija je bila katolička, ali je tada predata na uoptrebu pravoslavcima, iako su katolici u njoj imali svoj oltar do polovine 19. vijeka. Crkva Sv. Marije Koleđate, poznata i kao crkva Blažene Ozane, datira iz romaničkog perioda, sagrađena na mjestu stare bazilike osveštane 1221. godine. Kamena fasada napravljena je od naizmjeničnih redova crvenkastog i bijelog kamena, a konstruisana je kao jednobroda crkva sa kupolom na sredini i jednom polukružnom apsidom. Crkva Svetog Nikole je najveća pravoslavna crkva u Kotoru, sagrađena između 1902. i 1909. godine na temeljima starije građevine koja je stradala u požaru u 19. vijeku, a sadrži brojne dragocjenosti od kojih su mnoge prilagale imućnije kotorske porodice. Odmah do crkve se nalazi i Riznica Srpske pravoslavne crkve sa bogatim fondom ikona, umjetničko-zanatskih radova i dokumenata. Posebno interesantna arhitektonska zdanja su crkve Sv. Ane, Sv. Pavla, Sv. Mihaila, Sv. Klare, kao i Sv. Josipa, Gospe od Zdravlja i Sv. Ivana na padinama brda okruženog bedemima.

MJESTA KOJA TREBA POSJETITI

TRG OD ORUŽJA

Ulazak u Stari grad dovodi vas na Trg od oružja, gdje svako zdanje nosi istorijsku priču o razlozima svog nastanka, namjeni koju je imalo vjekovima i načinima izgradnje, uticaju arhitektonskih stilova i, uopšte, umjetnosti iz vremena u kojem je stvarano. Saznanje o tome kakav je Kotor nekada bio na početku obilaska daje sama činjenica da je najveća otvorena površina unutar gradskih zidina nazvana upravo po oružju, što ukazuje na prošlost grada kao ne samo trgovačke, već i ratne luke sa skladištem prostorom za oružje. Upravo takvo skladište za naoružanje koje je čuvalo grad, ali i mjesto na kojim su se okupljali branici ustanovljeno je 1420. godine. Više puta pregrađivana, današnja građevina Arsenal na tom mjestu svjedoči o načinima na koje je Kotor pružao otpor brojnim vojskama i gusarima. Gradnja gradskog tornja sa satom na Trgu od oružja počela je 1602. godine, a konačni izgled dobijen je nakon rekonstrukcije poslije zemljotresa 1667. Toranj se nalazi preko puta glavnih gradskih vrata i jedno je od najprepoznatljivijih obilježja Kotora. Sastoji se od prizemlja, dvaju spratova i otvorene lođe unutar koje je smješten satni mehanizam. Sa glavnog gradskog trga vide se dvije fasade ove građevine — južna i zapadna. U podnožju južne strane tornja nalazi se stub srama — objekat sa kamenom piramidom koji se danas nalazi na mjestu na koje su se nekada izvodili prestupnici i prekršioci zakona da im javnost sudi.

POMORSKI MUZEJ

Najznačajniji dio prošlosti Kotora odnosi se na pomorsku istoriju, a kakav je način plovidbe, putovanja i pomorskog života uopšte bio vjekovima unazad najjednostavnije je saznati posjećujući Pomorski muzej Crne Gore. Muzejska kolekcija smještena je u jednoj od najljepših kotorskih baroknih palata koju odlikuju svečani ulaz, balkoni i simetričnost glavne fasade sa kamenim balkonima u centralnom dijelu Starog grada, palati Grgurina, zaostavštini plemićke porodice. Unutrašnjost palate čuva autentični raspored prostorija iz venecijanskog doba koja ima četiri sobe i jedan salon. Palata je sama po sebi jedinstveno lijepo arhitektonsko rešenje koje krasи Trg Bokeljske mornarice. Od istoimene bratovštine, utemeljene oko 1880. godine sačuvana je prvobitna zbirka koja je dopunjavana i javnosti prvi put prikazana 1900. godine, da bi 1938. godine bila postavljena na prvom spratu ovog zdanja. Ulazni hol čuva šest bronza reljefa na kojima su prikazani najmarkantniji događaji i ličnosti iz Kotora od 16. do 19. vijeka. Odlazak do prvog sprata nastavlja se stepeništem na kome su izložene stare geografske karte, planovi i vedute crnogorskih primorskih gradova, dok centralni izložbeni salon čuva uspomene na bogato razdoblje od 16. do 18. vijeka, kada su pomorci iz Kotora razvijali brodarstvo i pomorsku trgovinu, aktivno saradivali u izgradnji ratnih i trgovačkih mornarica u drugim zemljama, uspostavljali nove puteve pomorske trgovine i borili se protiv gusara i Turaka na Jadranskom moru i dalje na Sredozemlju.

ARHIV

Prava riznica blaga u dokumentaciji sačuvana je u gradskom Arhivu, koji sadrži jedinstven fond sudsko-notarskih spisa od 14. do 19. vijeka, uz zbirku od 182 knjige starih sudsko-notarskih spisa od 1326. do 1797. godine, dok najstariji notarski dokument datira iz 1309. godine. Statut grada Kotora u članu 335 u odluci iz 1417. godine pominje tri različita arhivska spremišta za važna dokumenta. Cjelokupni imovinski i pravni procesi građana i institucija srednjovjekovnog Kotora i okolnog područja dokumentovani su u notarskim knjigama, zbog čega predstavljaju najznačajniji istorijski izvor za razumijevanje ne samo administrativnih i sudskih procesa, već i ekonomskih prilika, feudalnih odnosa, trgovine, socijalne strukture stanovništva i porodičnih prava.

GIMNAZIJA

Jedna od najstarijih škola na ovom području i najznačajniji gradski spomenik duhovne kulture, čiji rad je trajao pet vjekova, bila je Gimnazija, osnovana krajem 13. vijeka. Ona je u to vrijeme objedinjavala nastavu osnovne i srednje škole, dok je u vremenu humanizma i renesanse transformisana u srednjoškolsku ustanovu, gramatikalno-humanističkog usmjerenja. Posebno interesantni predmeti koji su se izučavali bili su retorika i poetika. Kasnije je prerasla u licej zahvaljujući izučavanju predmeta poput filozofije i astronomije. U ovoj školi učenici su se pripremali za studije na koje su najčešće odlazili na italijanske univerzitete, najčešće na Univerzitet u Padovi.

REKREACIJA I AKTIVNOSTI U PRIRODI

Bez obzira na to u koje doba godine došli, u Kotoru i njegovoj najbližoj okolini moći ćete ispuniti dan sportskim avanturističkim aktivnostima, opijeni mješavinom planinskog i primorskog vazduha i mirisom mediteranskog bilja. Kao primorska destinacija za odmor okolina Kotora ima brojne plaže na kojima možete birati da li želite uživanje u morskim specijalitetima u plažnom restoranu, žurku uz koktele i dobru muziku ili privatnost u samo vašoj plažnoj uvali od kamena ili pjeska. Osim mogućnosti da plivate i ronite, možete odabrat i niz drugih vodenih sportskih aktivnosti, poput veslanja, jedrenja, vožnje kanua ili skijanja na vodi.

Za ljubitelje joge ili jutarnjeg razgibavanja vježbanje na plažama i malim pontama prije izlaska sunca jedan je od najboljih načina da dan počne pored morske vode dok je još mirna. Ono što je za duh i tijelo i korisno i ugodno su dugе šetnje pješačkim stazama i planinarske ture koje je moguće praviti tokom čitave godine, sa kojih ćete ponjeti niz lijepih uspomena i nova iskustva, a sa sobom odnijeti fotografije na kojima ćete ovjekovječiti avanturistički duh. Posebno lijepo iskustvo doživjećete odabirom planinarske rute via ferrata. Ovaj italijanski naziv u prevodu znači „gvozdena staza“ i odnosi se na penjanje čija osnova je čelični kabl koji se nalazi iznad staze i na određenim mjestima je pričvršćen za kamen. Penjanje je potpuno bezbjedno, jer se oni koji se penju osiguravaju kablom, štiteći se od mogućnosti pada via ferrata opremom. Ni za jednu od ovih aktivnosti nije potrebno bilo kakvo iskustvo ili predznanje, pa mnogima Kotor ostaje mjesto na kojem su se prvi put opredijelili za neku avanturu.

FESTIVALSKA DEŠAVANJA

Grad je prepoznatljiv po brojnim tradicionalnim dešavanjima, kakav je tradicionalni Zimski kotorski karneval, koji se održava krajem februara, a datira s kraja 15. i početka 16. vijeka. Karneval se godinama unazad održava i tokom ljeta, kada se u večernjim satima duga povorka maskiranih grupa uputi od jednog dijela grada ka drugom, a slavlje se u kafićima i klubovima nastavlja do ranih jutarnjih sati. Tradicionalna manifestacija je Bokeljska noć, prve subote u drugoj polovini avgusta, koja čuva dugu tradiciju takmičenja u dekorisanju barki koje postaju prava umjetnička dela, uvijek s porukom

i osvrtom na neku pojavu ili trenutak, a slavlje te noći prate vatromet i muzički performansi na svakom trgu. Kotor se godinama unazad s ponosom diči muzičkim kvalitetom, kako kada su u pitanju zvanični programi gradskih manifestacija i proslava, tako i kada je riječ o ponudi ugostiteljskih objekata. Na gradskim ulicama i trgovima uživačete uz rock, blues, soul, funk i jazz muziku, jer se grad tokom ljeta pretvara u veliko koncertno mjesto, pa je jedina nedoumica koju možete imati koju pozornicu posjetiti.

UMJETNOST

Kotor se, posebno zahvaljujući nematerijalnoj kulturnoj baštini, smatra jednim od najvažnijih regionalnih centara kulture. Grad vjekovima čuva dugu muzičku i pozorišnu tradiciju, a posljednjih decenija prepoznat je po nekim od najvećih umjetničkih dešavanja u ovom dijelu svijeta. Centralna manifestacija je Kotor Art, koja objedinjuje nekoliko programskih segmenta. Među njima izdvaja se Međunarodni festival klapa u Perastu, koji čuva poseban način acapella pjevanja prilagođenog ženskim i muškim grupama vokala, jedinstven za ovo područje. Poseban značaj imaju Don Brankovi dani muzike, umjetnička manifestacija koja okuplja najveća svjetska imena klasične muzike — soliste, orkestre i dirigente koji su postigli najveću svjetsku slavu, a sve to ukomponovano u tematsku cjelinu sa snažnom društvenom i filozofskom porukom, kakva angažovana umjetnost i treba da bude. Ovaj grad ima mnogo muzičara koji su slavu stekli širom svijeta, ali mu se uvek rado vraćaju i nastupaju na nekoj od otvorenih scena

ili koncertnih sala. Bogata muzička ponuda kotora opredijeljena je i radom škole za osnovno i srednje muzičko obrazovanje „Vida Matjān“, gdje su neki od velikana svjetske muzičke scene naučili prve note. Važan segment umjetničke ponude su likovni programi. Gradski muzički orkestar osnovan je 1842. godine i predstavlja jedan od najznačajnijih velikih sastava na ovim prostorima, a na repertoaru ima tradicionalne, karnevalske, klasične i pop-rock kompozicije, posebno prilagođene duvačkim orkestrima. Šetajući ulicama i trgovima Kotora možete sresti brojne lokalne i inostrane slikare kako nalaze inspiraciju na otvorenom, a u gradskim galerijama vidjećete kako izgledaju već pripremljene kolekcije likovnih rada. Performansi koji kombinuju likovnu i muzičku umjetnost sve učestalija su ponuda, posebno kada je riječ o alternativnim ansamblima i angažovanjo umjetnosti.

BOKEŠKA KUŽINA

Prepoznatljivost gastronomске ponude Kotora vezana je za skup brojnih tradicionalnih jela čiji recepti su se na ovom području zadržali i dopunjavali shodno različitim uticajima, ali u kojima dominiraju mediteranske ukusne note. Među specijalitetima preovladavaju razne vrste morske ribe, morski plodovi pripremljenih na razne načine, kao i brojne vrste tjestenine, rižota te velika zastupljenost povrća u glavnim jelima i salatama, a sve to obogaćeno najfinijim maslinovim uljem i začinima. Gastronomска scena Kotora se pod uticajem globalnih trendova mijenjala, zadržavajući ono najbolje iz prošlosti i čuvajući provjerene recepte. Primorski način života uslovio je razvoj ribolova, plodna zemlja u zaleđu grada omogućila je uzgoj povrća i bavljenje maslinarstvom, dok su začini donošeni pomorskim putem iz svih krajeva svijeta. Tradicionalni recepti prilagođeni su modernoj kuhinji, pa je danas u kotorskim restoranima bogat izbor ne samo ribljih, već i mesnih, ali i vegetarijanskih i veganskih jela. Gradska pijaca mjesto je na kojem ćete osjetiti snažan miris svježe ubranog voća i povrća sa poljoprivrednih gazdinstava iz ruralne okoline Kotora — predjela bogatih maslinama i specifičnoj vrsti paradajza. Maslinovo ulje posebna je mediteranska dragocjenost koju domaći proizvođači nude na pijaci, a koja je dodatak jelu u svim dobrim restoranima. Posebnu pažnju lokalni proizvođači hrane daju uzgoju patlidžana, šparoga, rukole, žućenice, raštana i blitve, dok najprepoznatljivije lokalno uzgojeno voće čine smokva, nar, mandarine,

naranče, limuni, jabuke, šljive i razne sorte grožđa. Proizvodnja meda odlika je brojnih domaćinstava, a on se pravi na tradicionalan način. Idealan doživljaj gastronomске ponude Kotora je uživanje u specijalitetima na otvorenom, uz zvuke dobre ulične klasične ili jazz muzike. Ukoliko ste ljubitelj vina, bogata ponuda i crnih i bijelih lokalnih vina, ali i onih od najpoznatijih svjetskih proizvođača upotpuniće ručak ili večeru. Za one koji preferiraju pivo tu je kako lokalna, tako i inostrana ponuda najpoznatijih piva. Oni koji vole istinski, puni ukus i bogatstvo aroma u ponudi su lokalna zanatska piva raznih vrsta.

Ono što svakako privlači najviše pažnje u dijelu autentične ponude su dezerti i to dobrotska torta, koja se pravi od badema, tradicionalna kremasta rožata i najzanimljivija od svih — kotorska pašta. To je kremasti žuti kolač sa trima korama, magičnog ukusa dobijenog pomoću tradicionalnog recepta koji se prenosi s generacije na generaciju.

TRANSPORT

Crna Gora ima dva međunarodna aerodroma – Aerodrom Tivat (TIV), koji je udaljen od Kotora 7,7 kilometara (10-15 minuta vožnje) i Aerodrom Podgorica (TGD), udaljen 86 kilometara (1h 40min vožnje). Redovne linije ove aerodrome povezuju sa gradovima Beograd, Budimpešta, Beč, Ciriš, Ljubljana, Bari, Rim, Istanbul, Moskva, London, Berlin, Minhen, Lajpcig, Frankfurt tokom cijele godine, kao i sa brojnim drugim destinacijama putem čarter letova od proljeća do jeseni. Detaljne informacije o letovima dostupne su na www.montenegroairports.com web sajtu. Kotor je zahvaljujući međunarodnoj putničkoj luci jedna od najfrekventnijih kruzing destinacija na Mediteranu, sa 420-500 uplavljanja tokom godine, pa su ga sve vodeće kruzing kompanije uvrstile u redovne rute. Putničku luku od starogradskog jezgra dijeli svega prelazak glavne gradske saobraćajnice. Detaljne informacije o pomorskom prevozu dostupne su na www.portofkotor.co.me stranici. Crna Gora je drumskim saobraćajem povezana preko graničnih prelaza sa Srbijom (Ranče, Čemerno, Dobrakovo, Kula, Draženovac, Vuče), sa Albanijom (Božaj, Sukobin, Grnčar), sa BiH (Sitnica, Ilino brdo, Vraćenovići, Krstac, Nudo, Šćepan Polje, Metaljka, Šula), sa Hrvatskom (Debeli brije, Kobila). Iz pravca Hrvatske dolazi se Jadranskom magistralom putem Dubrovnik

– Cavtat – granični prijelaz Debeli brije – Herceg Novi – Bijela – Risan – Perast – Kotor. Prednost ove magistrale je relativno brz dolazak i uživanje u pejzažu velikog dijela Bokokotorskog zaliva, uz nekoliko interesantnih mjesta za foto pauzu. Iz albanske prijestonice Tirane dolazi se takođe Jadranskom magistralom sa druge strane, putem Tirana – granični prelaz Sukobin – Ulcinj

TAXI

Taxi prevoz je dostupan kako na taxi stajalištima, tako i na poziv nekih od brojeva koje možete dobiti na bilo kojem info punktu u gradu. Cijena može varirati u zavisnosti od toga da li je u pitanju individualni prevoznik ili vozilo sa oznakom kompanije u okviru koje posluje.

Kotor, obilaskom cijele crnogorske obale za svega nekoliko sati. Iz Podgorice je moguće doći magistralnim putem Podgorica - Cetinje - Budva - Kotor. Kada se dođe do Cetinja takođe je moguće koristiti stari put Cetinje – Njeguši – Kotor. Ovaj put je interesantan jer se prilazeći Kotoru prelazi preko 25 serpentina sa kojih se pruža najljepši pogled na zaliv. Autobuska stanica u Kotoru takođe je veoma frekventna, a njeno osoblje radi od 6h do 22h svakog dana. Stanica se nalazi na svega 700 metara od Starog grada, a informacije o linijama dostupne su na zvaničnoj www.autobuskastanicakotor.me stranici, dok se o informacijama o svim povezanim autobuskim linijama možete informisati putem www.busterminal.me stranice, uz mogućnost online kupovine autobuske karte. Lokalni prevoz dužinom zaliva omogućavaju mali gradski autobusi koji i sa jedne i sa druge strane polaze na svakih 60 minuta, sa stanicom ispred Starog grada u povratku i u polasku. Ovo je najjednostavniji i najjeftiniji način da obidete manje turističke gradiće u okolini Kotora.

Za obilazak zaliva svima koji imaju vremena preporučuje se tura brodom, koja može biti u okviru redovnih linija koje polaze iz centralnog gradskog parka ili privatna, u zakazano vrijeme u dogовору sa prevoznikom. Informacije o satnici polaska i cijenama dostupne su na turističkim punktovima, kao i na poledini gradske mape koju možete dobiti besplatno.

KLIMA

Kotor ima klimu tipičnu za sjeverni dio mediteranske obale, koju karakterišu topla, sušna ljeta i blage zime s velikom količinom padavina. Ovakva klima čini ovo područje znatno pogodnijim u zimskom periodu u odnosu na kontinentalni dio zemlje, dok mu veliki broj sunčanih dana od oko 250 tokom godine, daje bogatu biološku raznolikost, omogućavajući prirodan ambijent za rast palmi, limuna, naranči i maslina.

VREMENSKE PRILIKE

Povoljni klimatski uslovi omogućavaju Kotoru da bude posjećen tokom cijele godine. Ljeta su topla i suva, a zime blage sa čestim padavinama, tako da prosječna godišnja temperatura iznosi 15.2°C . Prosječna temperatura mora ljeti je oko 22°C . Sezona kupanja počinje početkom maja i traje do kraja septembra ili čak i duže. Mjeseci sa najvišom prosječnom temperaturom su jul i avgust, sa dnevnom temperaturom oko 32°C . Kišna sezona obično počinje u novembru i traje do marta, sa sunčanim danima u decembru i januaru. Najhladniji mjesec je januar, iako su temperature ispod nule vrlo rijetke, dok je novembar mjesec sa najviše padavina.

Turistička organizacija opštine Kotor

Šuranj bb

www.kotor.travel

visitkotor@t-com.me

tokotor@t-com.me

Ig: @kotor.travel

Fotografije:

Ranko Maraš

Info: + 382 32 325 950

+ 382 32 325 951

Dizajn:

Intro Design Studio doo

Kotor, jun 2023.

